

טוריסט



המועצות. פועל כזה מרויח כ-1500 רובל לחודש. משכורת היסוד של גלינה היא אלף רובל, מלבד זאת היא מקבלת עוד אלפיים רובל עבור כל כתבה שהיא כותבת. בממוצע היא מפרסמת כתבה אחת לחודש. בעלה של גלינה הוא מנהל תחנת טלביזיה במוסקבה, מרויח מעט יותר ממנה. הם גרים בדירה בת שלושה חדרים במוסקבה, ויש להם עוד בית בכפר סמוך, לשם יוצאים לבילוי חופשת סוף-שבוע שלושה ימים. לונג יש ילדה בת 6. היא אינה לומדת עדיין בבית-ספר, אולם שלוש פעמים בשבוע היא לומדת אנגלית. הבת מופיעה כבר במחזות באנגלית, המאורגנים על ידי חוגה. גלינה יודעת שהיא יהודיה. אביה, רופא מפורסם שיצא בינתיים לפנסיה, היה דתי במקצת. היא אינה דתית, אולם כיום כיפור היא צמה. ככל הנשים אוהבת גם גלינה לשמוע ולספר רכילות, אולם לדעתה אין מקום לרכילות מעל גבי העתונות: "מה פת" אומז הרי יש לכתוב על כל כך הרבה דברים חשובים באמת."

★ ★ ★

ויכוח עם רב

הנקודה היהודית היא הנקודה הריגושה לא רק אצל גלינה, אלא אצל כל שאר חבריה התיירים. שעה שהמשלחת



איפה מאינכם?
ג'ניורייבנה פריי, מוצה לכללה במוסקבה, את האחראי לספרית האוניברסיטה העברית.



ת מתקנות, זוח של נגנו קייב, הוא מישראל.

ביקרה במועדון הליגה לידות ישראל ברית-המועצות בתל-אביב, הרגישו אנשים בפעם הראשונה את עצמם חופשיים, כמו בבית. כל אחד מהם קם וסיפר מספר מלים על עצמו ועל חיותיו. כולם דיברו רו-סית. רק ג'ניורי דוידוביץ פלוטקין, המשרר היהודי מאוקראינה, פתח במשפט עכי-רי: "יהודי אנוכי אבל משורר אוקראיני". "אני כותב באוקראינית," סיפר פלוטקין, גבר נאה, בעל חוש הומור מפותח, "אני כותב שירים, מחזות וסיפורים. אבל אם הייתי כותב בעברית, הייתי יכול להיות משורר עברי ברוסיה." אשתו של פלוטקין היא שחקנית תיאטרון בקייב, ואילו בנו לומד בגימנסיה אנגלית באותה עיר.

גילה פלוטקין מה היא הרגשתו, כאורח סובייטי בן הדת היהודית: "כשנסעתי ארצה במטוס, פגשתי רב מארצות-הברית שהחזיק מכשיר רדיו ביד. הוא מישש אותי כאילו באתי מעולם אחר. אחר כך התחיל להתחכם אתי: "אנחנו חופשיים בארצות-הברית ואילו אתם משועבדים." ניסיתי לשכנע אותו שאין אנו משועבדים, ולהוכיחה הנה אנו יוצאים כתיירים לבקר בעולם. כן, אמר לי אותו רב, לך נותנים לצאת, כדי שתכתוב מה שהממשלה שלך רוצה. בנקודה זו סיימתי עמו את הויכוח. אם אנחנו כותבים ומספרים כמו שהממשלה שלנו רוצה, הרי זה משום שאנחנו מרגישים כמו ממשלתנו." סיפרה סופיה פריי, המוצה לכללה במכון המוסקבאי: "בכל מקום שואלים אותנו מתי נבוא לישראל. אולם אלה השואלים איתנו אינם מבינים שאנחנו חיים בארץ משגשגת, ואין לנו שום צורך לעזוב אותה. כל פטיוט צריך לאהוב את כל העמים, ולהיאבק למען השלום."

דעותיהם של יתר חברי המשלחת היו זהות באותה נקודה: "ליהודי ברית-המועצות טוב שמה, איש אינו רוצה לעלות לישראל."

★ ★ ★

תגובה למשלחת הציונית

בימיהם הראשונים בארץ הספיקו "החברים התיירים" לבקר בתל-אביב ובירושלים. הם ביקרו בבתי-חרושת ובבתי-חולים, היו בנגב, במגדל אשקלון ובבאר-שבע, שוחחו עם חברי קיבוץ ומעברה. סיפר התייר אברהם ליבוביץ, שהוא מנהל מחלקה בבית-חרושת לנייר צילום, על התרשמותו מביקורו בארץ: "כשנחזור לרוס-יה ישברו לנו את הטלפון, הרבה ית-ענינו לדעת מה התרשמותנו מהארץ. ובכן הרושם הראשון שלי הוא ש-10% מהתר-שבים כאן חיים טוב. 30% חיים עוד ארץ-שהוא ואילו כל השאר חיים רע. יתכן שאיננו מדייק באומרים אבל זה הרו-שם. מה שזויעזע אותי זה מצבם של העולים הגרים במעברות. דיברתי עם ער-לים מפולניה, שכאו ארצה בשנים האחר-רונות. 25% מהם שבעי רצון ואילו כל השאר ממורמרים. כששאלתי את מנהל ה-מעברה מדוע לא הסבירו לעולים בחוץ-לארץ מה יהיו תנאי חייהם בארץ, השיב לי: האינטרסים הלאומיים מעל לפרטים." גם שאר חבריו של ליבוביץ לא הסתירו את התרשמותם ממראה עיניהם: "רואים כאן עבודת בנין, וגם הנוער שלכם מעורר הערצה. אולם השיעבוד לאימפריאליזם ניכר, היה טוב אילו הצטרפתם למחנה השלום." על הגברים עשו את הרושם החזק ביותר הנערות הישראליות ("יותר יפות מאשר בפארז") ואילו ההתרשמות העזה ביותר אצל הנשים היתה מ"הדיעות השונות השוררות אצלכם ברית-המועצות."

שלא כמו בסרטים ההוליוודיים, בהם נראים תיירים מברית-המועצות כשהם מת-פעלים מקסמי המערב ובוגדים לבסוף ב-מולדתם, לא עירער הביקור בישראל את אמונתם של הסובארישים היהודים. נדמה היה, כי יותר מאשר באו לראות ולשמוע הם באו להפגין כי יהודי ברית המועצות אינם משתוקקים לעלות ארצה. אמר אחד מחברי המשלחת הישראלית לפסטיבל הנוער במוסקבה, שנפגש עם ה-תיירים מרוסיה: "זאת כנראה משלחת ה-גומלין, כתגובה למשלחת הציונית לפס-טיבל, שסיפרה כאן על שאיפת העלייה של יהודי רוסיה, אם היו יהודים שרצו לעלות בעקבות ביקורנו במוסקבה, יבואו אלה ויספרו להם מעדות ראייה, כי לא כדאי."

דו"ח על יש אר
גלינה שרקובה רושמת את דברי מארחיה, במסיבה שנערכה למען התיירים עליידי אגודת הידידות ישראל-סס"ר. הישראלים התעניינו בקרוביהם הנמצאים ברוסיה, ביקשו להעביר דרישת-שלום.



כל ישראל חברים
תמונה בעלת תוכן מזעזע. הגבר הוא יהודי אמריקאי. האשה היא יהודיה ממוסקבה. השניים נפגשו במקרה בעת סיור, שוחחו באידיש - עד שנתבררה לטופיה נתינות חברה.



כובע הקש הרוסי
כיסה את ראשו של כל גבר מקבוצת התיירים למרות שהאמינו כי באו לישראל מצויינים מראש לקראת מזגיהאחיר הישראלי, טבלו האורחים מברית-המועצות מן החום הקייצי.